

Crisi i autogovern

JOSEP BORRELL, President de l'Institut Universitari Europeu de Florència
EL PERIÓDICO DE CATALUNYA, 20 de novembre del 2010

D'una campanya electoral s'espera que canalitzi racionalment les emocions col·lectives i proposi polítiques que els ciutadans puguin valorar i triar. Tot el contrari d'aquesta mostra sublim de la patologia de la queixa que consisteix a acusar l'Agència Tributària d'acarnissar-se amb els catalans mentre deixa que Andalusia es converteixi en un paradís fiscal. El contrari també del discurs xenòfob que converteix els immigrants en el boc expiatori dels nostres problemes. Compte perquè es pot acabar imitant la República Txeca, que el Tribunal de Drets Humans acaba de condemnar per matricular obligatòriament els nens gitanos en escoles per a discapacitats mentals.

No només per aquí es manipula la visceralitat per aconseguir rèdits electorals. A l'empara de la crisi i la por de la globalització, a tot Europa ressegueixen la reacció identitària i els nacionalismes populistes. Però mentre la riquesa mundial continuï tan mal repartida i les demografies tan diferents, la immigració continuarà augmentant i els països més envellits la necessitaran (la necessitarem) cada vegada més. Criminalitzar els emigrants no farà sinó posar en perill la cohesió social. Assimilar la nova immigració sense pèrdua d'identitat, en una Catalunya on ja supera el 15 %, serà el gran repte que tindran els pròxims governs. S'ha d'escollir les persones i el partit més capaç de portar a terme aquesta tasca. I el PSC en això té avantatge perquè ha creat l'argamassa social gràcies a la qual Catalunya ha enfortit la seva identitat evitant partir-se en dues meitats.

En la immigració es reflecteixen els dos grans temes d'aquestes eleccions: el futur de l'autogovern i la classe de societat que volem construir per sortir de la crisi repartint-ne amb equitat els costos. Són els dos eixos, l'identitari i el dreta-esquerra, sobre els quals es defineix la política a Catalunya. En la lògica política del 2003, amb tots els seus socis entestats pragmàticament a millorar l'Estatut, el finançament i el desenvolupament social, el tripartit tenia la seva raó de ser. Però, amb els plantejaments que avui es fan, ja no és tan segur que no fos un pacte contra natura. I per això fa bé el president Montilla de no voler reeditar-lo, encara que pogués.

Malgrat tot, que no ha estat poc, pel que fa a polítiques socials, el Govern de Montilla ha estat millor que qualsevol dels de Pujol. Catalunya ha viscut un important salt demogràfic i els serveis públics no s'han col·lapsat, que ja és molt. Sense aquest èmfasi en les polítiques socials, que no hauria tingut ni tindrà un Govern de CiU, la situació seria de crisi profunda.

Malgrat tot, que no ha estat poc, el tripartit ha fet en l'autogovern un salt molt més important del que es diu i, malgrat la sentència de l'Estatut, el finançament autonòmic ha millorat i respon a una lògica més federal, i s'ha invertit més que mai en infraestructures, educació, sanitat i barris.

Però això ara és aigua passada. Només el PSC o CiU podrien moure el molí de demà. Per això ara s'ha d'analitzar el contrast entre les seves propostes. En termes econòmics, les propostes de Mas semblen inspirades en el pensament neoliberal que s'està aplicant al Regne Unit, que deixa petita Thatcher. Rebaixes d'impostos i dràstiques reduccions

dels serveis públics i de les polítiques socials. Menys esforç col·lectiu i que cadascú s'apanyi com pugui.

El PSC proposa reformes per fer l'economia més sòlida: més i més bona educació, innovació, infraestructures, ajudes a la requalificació dels treballadors i a la competitivitat de les empreses. I manteniment de les polítiques socials per garantir la cohesió. Tot això s'ha de pagar, i és per això que no proposa rebaixes d'impostos.

En autogovern, les diferències són encara més clares. Mas considera que l'autogovern de Catalunya ja no té espai a Espanya i és per això que votaria sí en un referèndum per la independència, però diu que ara no perquè el perdria. Reclama el concert econòmic, de naturalesa confederal, amb un aire de Lliga Nord italiana, i converteix la relació amb Espanya en un mer mercat d'interessos sense lloc per a llaços humans ni projectes compartits.

En un món que necessita més projectes comuns i que reclama més cooperació, els nacionalistes continuen cultivant el mite d'un espai propi on ofegar-se. El mite de la independència en un món vertebrat per les interdependències que ens vinculen.

Montilla i el PSC mantenen la defensa de l'Estatut, el pacte constitucional i l'evolució federal de l'Estat autonòmic. No volen propostes inviables que sols generen frustració, ni falses dreceres ni passos enrere. No volen ser com els que parlen com De Gaulle i es comporten com Petain. No volen referèndums sobiranistes que només conduirien a una greu divisió interna .

Montilla explica ben clarament les seves posicions. Aquesta vegada Mas no ha anat a veure el notari, de manera que no sabem si pactaria amb el PP o amb ERC. El que sí que sabem és que el resultat d'aquestes eleccions marcarà el rumb d'una generació.